

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان **فارسی هفتم** از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:

- ۱- **آزمون‌های نوبت اول:** آزمون‌های شماره ۱ تا ۸ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:
 - الف) **آزمون‌های طبقه‌بندی‌شده:** آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ را درس به درس طبقه‌بندی کرده‌ایم؛ بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر درس از درس‌نامه، تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها هم، ۱۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند.
 - ب) **آزمون‌های طبقه‌بندی‌نشده:** آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا چهار آزمون نوبت اول مشابه آزمون‌ای باشد که معلمان از شما خواهد گرفت.
- ۲- **آزمون‌های نوبت دوم:** آزمون‌های شماره ۹ تا ۲۴ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:

الف) **آزمون‌های طبقه‌بندی‌شده:** آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۶ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر درس، تعدادی سؤال مرتبط با آن درس را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۱۰ نمره دارند؛ در واقع در این بخش، شما ۸ آزمون کامل را می‌بینید.

ب) **آزمون‌های طبقه‌بندی‌نشده:** آزمون‌های شماره ۱۷ تا ۲۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۸ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال معلمان مواجه خواهید شد.

- ۳- **پاسخ‌نامه تشریحی آزمون‌ها:** در پاسخ تشریحی آزمون‌ها، همه آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

- ۴- **درس‌نامه کامل شب امتحانی:** این قسمت، برگ برنده شما نسبت به کسانی است که این کتاب را نمی‌خوانند. در این قسمت، همه آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان فارسی هفتم نیاز دارید، تنها در ۱۶ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذتش را ببرید!
- یک راهکار:** موقع امتحان‌های نوبت اول می‌توانید از سؤال‌های درس‌های ۱ تا ۹ آزمون‌های ۹ تا ۱۶ هم استفاده کنید!

فهرست

شماره صفحات

نوبت	آزمون	پاسخ‌نامه
آزمون شماره ۱ (طبقه‌بندی‌شده)	اول	۳
آزمون شماره ۲ (طبقه‌بندی‌شده)	اول	۴
آزمون شماره ۳ (طبقه‌بندی‌شده)	اول	۵
آزمون شماره ۴ (طبقه‌بندی‌شده)	اول	۶
آزمون شماره ۵ (طبقه‌بندی‌نشده)	اول	۷
آزمون شماره ۶ (طبقه‌بندی‌نشده)	اول	۸
آزمون شماره ۷ (طبقه‌بندی‌نشده)	اول	۹
آزمون شماره ۸ (طبقه‌بندی‌نشده)	اول	۱۰
آزمون شماره ۹ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۱
آزمون شماره ۱۰ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۲
آزمون شماره ۱۱ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۳
آزمون شماره ۱۲ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۴
آزمون شماره ۱۳ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۵
آزمون شماره ۱۴ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۷
آزمون شماره ۱۵ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۱۸
آزمون شماره ۱۶ (طبقه‌بندی‌شده)	دوم	۲۰
آزمون شماره ۱۷ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۱
آزمون شماره ۱۸ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۲
آزمون شماره ۱۹ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۳
آزمون شماره ۲۰ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۴
آزمون شماره ۲۱ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۵
آزمون شماره ۲۲ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۶
آزمون شماره ۲۳ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۷
آزمون شماره ۲۴ (طبقه‌بندی‌نشده)	دوم	۲۸

۳۵

درس‌نامه توپ برای شب امتحان

بارم‌بندی درس

فارسی هفتم

موضوع	نوبت اول	نوبت دوم	
		نیمه اول کتاب	نیمه دوم کتاب
معنی شعر و نثر	۳ نمره	۱ نمره	۲ نمره
شناخت و معنی واژه	۱ نمره	۵/۰ نمره	۱ نمره
درک متن	۲ نمره	۵/۰ نمره	۱ نمره
دانش‌های زبانی و ادبی	۲ نمره	۵/۰ نمره	۱/۵ نمره
خودارزیابی	۱/۵ نمره	۵/۰ نمره	۱ نمره
تاریخ ادبیات	۵/۰ نمره	-	۵/۰ نمره
جمع	۱۰ نمره	۱۰ نمره	

فهرست	فارسی	نوبت اول	مدت آزمون: ۴۰ دقیقه	kheilisabz.com	نمره
ردیف	آزمون شماره ۱		پایه هفتم متوسطه اول		نمره
۱	۱	ستایش	معنی بیت زیر را بنویسید.	بی نام تو نامه کی کنم باز	۱
۲	۲		معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.	نام تو کلید هر چه بستند	۰/۲۵
۳	۳		با توجه به متن روبه‌رو به سؤال‌ها پاسخ دهید. «الهی، جانی ده که کار آن جهان سازیم، دانایی ده که از راه نیفتیم، بینایی ده تا در چاه نیفتیم.»	آن جا قدمم رسان که خواهی	۰/۲۵
۴	۴	درس اول	الف) نویسنده دانایی و بینایی را برای چه هدفی می‌خواهد؟ ب) منظور از «کار آن جهان سازیم» چیست؟		۰/۵ ۰/۵
۵	۵		بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟	گرم رازونیا ز خواهم شد	۰/۲۵
۶	۶		در بیت زیر چه آرایه‌ای به کار رفته است؟	رفت و انشای کوچکش را خواند	۰/۲۵
۷	۷	درس دوم	الف) «برگ درختان سبز، در نظر هوشیار ب) گویی با هر یک از آنان آشنایی دیرینه دارم.		۱ ۰/۵
۸	۸	درس سوم	معنی ابیات و عبارات زیر را بنویسید.		۱
۹	۹		منظور از عبارت «آینده با حرف ساخته نمی‌شود» چیست؟		۱
۱۰	۱۰	درس چهارم	درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.		۰/۵
۱۱	۱۱		الف) در جمله «علی هر روز کتاب می‌خواند»، علی نهاد است. ب) نهاد همیشه در ابتدای جمله می‌آید.	درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐	۰/۵
۱۲	۱۲	درس ششم	در کدام جمله، برای تأثیرگذاری بیشتر، از تکرار استفاده شده است؟		۰/۲۵
۱۳	۱۳		الف) برای همین هم مدتی است دارم فکر می‌کنم این قلب کوچولو را به چه کسی بدهم. ب) کسی که واقعاً حقیقت است توی قلب خیلی کوچولو و خیلی تمیز من خانه داشته باشد.		۰/۲۵
۱۴	۱۴		در جمله روبه‌رو مفعول را مشخص کنید. «باید قلبم را بدهم به مادرم.»		۰/۲۵
۱۵	۱۵		با توجه به مفهوم جمله، املاي درست واژه‌ها را انتخاب کنید و در جای خالی بنویسید.		۰/۵
۱۶	۱۶		الف) مادر بزرگ می‌گفت: «آب مایه است.» (حیات - حیات) ب) آن نصفه قلبم را دادم به قوم و خوبی که دارم. (خویش - خویش)		۰/۵
۱۷	۱۷	درس هفتم	معنی عبارت روبه‌رو را بنویسید. «ای تن، رنج از بهر خدای بکش.»		۰/۵
۱۸	۱۸		با توجه به بیت زیر، چرا گیتی به چشم کبوتر بچه تاریک شد؟	شدش گیتی به پیش چشم تاریک	۰/۵
۱۹	۱۹		با توجه به بیت زیر، معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.	ز تو سعی و عمل باید، ز من پند	۰/۵
۲۰	۲۰	درس هشتم	منظور از عبارت «عمر حقیقی را شناسنامه ما تعیین نمی‌کند» چیست؟		۱
۲۱	۲۱		قصه‌های مجید نوشته کیست؟		۰/۵
۲۲	۲۲		موفق باشید	جمع نمرات	۱۰

فهرست	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۴۰ دقیقه	نوبت دوم	فارسی	ردیف									
نمره	پایه هفتم متوسطه اول			آزمون شماره ۱۷										
	الف) معنی شعر و نثر													
	ابیات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید.													
۰/۵	فارغ از سنگ بچه‌ها باشم.				۱									
۰/۵	جانی ده که کار آن جهان سازیم.				۲									
۱	بر این زادم و هم بر این بگذرم				۳									
۱	همه گل‌های عالم آزمودم				۴									
	ب) شناخت و معنی واژه													
	واژه‌های مشخص شده را معنی کنید.													
۰/۲۵	جهان جمله فروغ روی حق دان.				۵									
۰/۲۵	فدای تو، رولۀ شیرینم.				۶									
۰/۲۵	پیامبر گرامی اسلام، اُسوة عالمیان است.				۷									
۰/۲۵	ننه‌ام یک پارچه چریک بود.				۸									
۰/۲۵	من خودم را موظف می‌دانم که برای خیر و صلاح شما تلاش کنم.				۹									
۰/۲۵	پدرش به دست مزدوران خان کشته شد.				۱۰									
	پ) درک متن													
۰/۵	در بیت «ای هست کن اساس هستی / کوه ز درت درازدستی» منظور از «هست کن» چیست؟				۱۱									
۱	مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید.				۱۲									
	«آدم و نوح و خلیل و موسی و عیسی آمده مجموع در ظِلّال محمّد»													
	ت) دانش‌های ادبی و زبانی													
۰/۷۵	از میان واژه‌های زیر، واژه‌های غیر ساده را مشخص کنید:				۱۳									
	«شاگرد، سخنرانی، نمادین، کاغذ، روز، دست، تخته»													
۰/۷۵	فعل‌های زیر را به زمان مناسب خود در ستون سمت چپ وصل کنید.				۱۴									
	(زمان)	(فعل)												
	حال	خواهیم شنید												
	گذشته	می‌نویسند												
	آینده	خورده‌ایم												
۰/۵	دو هم خانواده برای واژه «تعجّب» بنویسید.				۱۵									
	ث) خودارزیابی													
۰/۵	پیام اصلی درس «زندگی همین لحظه‌هاست» چیست؟				۱۶									
۱	چرا در دوره انقلاب، همه ایران یک معلّم داشت؟				۱۷									
	ج) تاریخ ادبیات													
۰/۵	جدول زیر را کامل کنید.				۱۸									
	<table><tr><td>نام کتاب</td><td>نام نویسنده یا شاعر</td><td>ردیف</td></tr><tr><td>حیدر بابایه سلام</td><td>.....</td><td>۱</td></tr><tr><td>.....</td><td>کلیک مورمان</td><td>۲</td></tr></table>				نام کتاب	نام نویسنده یا شاعر	ردیف	حیدر بابایه سلام		۱		کلیک مورمان	۲	
نام کتاب	نام نویسنده یا شاعر	ردیف												
حیدر بابایه سلام		۱												
.....	کلیک مورمان	۲												
۱۰	جمع نمرات	موفق باشید												

پاسخ نامه

آزمون شماره ۱ (نوبت اول)

۱- ای کسی که نام تو بهترین شروع برای کارها است، بدون نام تو ممکن نیست که کتابم را آغاز کنم (کافی که اجزای جمله را مرتب کنی و بدونی که نامه به معنی کتاب است و مفعول دوم پرسش انگاریه).

۲- الف) حل کننده مشکلات، آسان کننده کارها

ب) بخشایش، لطف، توجه، احسان

۳- الف) برای شناخت راه درست از نادرست (شیدی می گن راه و پناه رو باید بلد باشی؟)

ب) برای آخرت آماده شویم. ساختن = آماده شدن

۴- یک جمله.

نکته در شمردن جمله ها سه چیز را فراموش نکنیم: ۱- هر جمله ای یک فعل دارد، پس به تعداد فعل ها باید جمله داشته باشیم. ۲- فعل هایی را که حذف شده اند هم باید پیدا کنیم و به تعداد قبلی اضافه کنیم. ۳- کلمه هایی مثل: کاش، ای، به به، چه خوب و ... را هم یک جمله حساب می کنیم.

۵- تشخیص (جان بخشی) (به «دانه» حالت انسانی داده شده است).

۶- الف) هر جزئی از طبیعت برای انسان های باهوش مانند کتابی است که موجب شناخت پروردگار می شود. (معرفت = شناخت)

ب) انگار که با هر کدامشان مدت هاست آشنا هستیم. (دیرینه = قدیمی، مربوط به مدت ها پیش)

۷- یعنی نمی توان فقط با حرف زدن پیشرفت کرد؛ برای پیشرفت کردن و ساختن آینده باید کار کرد و با عمل و کار و کوشش، آینده را ساخت.

۸- الف) درست

ب) نادرست؛ (نهاد معمولاً در ابتدای جمله می آید، نه همیشه؛ پس ممکن است گاهی در وسط یا آخر جمله بیاید).

۹- در گزینه «۲» «خیلی» تکرار شده.

۱۰- «قلبم» (چه چیز را؟)

۱۱- الف) حیات (زندگی) ب) خویش (خویشاوند، قوم)

۱۲- ای تن من! به خاطر خدا این سختی ها را تحمل کن (از بهر خدا = به خاطر خدا/ بکش = تحمل کن)

۱۳- زیرا خسته شده بود و مسیری که رفته بود و فاصله ای که تا لانه اش داشت به چشمش بسیار زیاد آمد.

۱۴- بی بُن: بی پایه، بی ریشه / برومند: بارور، پر بار

۱۵- یعنی عمر حقیقی، فاصله تولد تا مرگ ما نیست که تاریخ آن در شناسنامه ثبت شده؛ بلکه عمر حقیقی لحظه هایی است که با رفتارهای زیبا و کارهای بزرگ گذشته است.

۱۶- هوشنگ مرادی کرمانی

- ۱- از دست سنگ‌هایی که به سویم پرتاب می‌کنند، خیالم آسوده باشد.
- ۲- روح و جانی به ما بده که بتوانیم خود را برای جهان آخرت آماده کنیم.
- ۳- با این فکر و باور به دنیا آمده‌ام و با این باور هم از دنیا خواهم رفت و بدان که از پیروان حضرت علی علیه السلام هستم و در برابر ایشان سر تعظیم فرود می‌آورم.
- ۴- همه گل‌های دنیا را امتحان کردم و همانند تو نیافتم. (حواستان باشد که عبرت در مصرع دوم به همان معنی آزمودن و امتحان کردن است).
- ۵- روشنائی، نور
- ۶- فرزند (به زبان گُردی)
- ۷- نمونه، الگو
- ۸- کسی که داوطلبانه می‌جنگد، سرباز شجاع
- ۹- درستی
- ۱۰- سرسپرده، کسی که تحت فرمان حاکم ستمگر کار می‌کند.
- ۱۱- به وجود آورنده، هستی‌دهنده، خداوند
- ۱۲- یعنی همه پیامبران در زیر سایه پیامبری او قرار دارند و دین او نیز کامل‌ترین دین‌هاست.
- ۱۳- سخنرانی (= سخن + ران + ی)، نمادین (= نماد + ین)، تخته (= تخت + ه)
- ۱۴- خواهیم شنید ← حال
می‌نویسند ← گذشته
خورده‌ایم ← آینده
- ۱۵- متعجب، عجیب، عجایب، اعجاب (ذکر دو نمونه کافی است).
- ۱۶- از وقت خود خوب استفاده کنیم و نگذاریم وقتمان تلف شود.
- ۱۷- چون همه به فرمان امام در کوچه‌ها و خیابان‌ها تظاهرات می‌کردند و درس آن‌ها درس انقلاب بود که آن را به گوش جهانیان می‌رساندند.
- ۱۸- (۱) شهریار (۲) نغمه عشق

درس نامه

برای شب امتحان

ستایش، زنگ آفرینش

شاید معنی این واژه‌ها را ندانی

درازدستی: ستمگری، زورگویی	رحمة الله عليه: بخشایش و رحمت
ظلمت: تاریکی	خداوند بر او باد، خداوند او را ببخشد.
عنایت: لطف، توجه، احسان	مصحف: کتاب، کتاب آسمانی، قرآن کریم
توفیق: سازگاری و موافقت	طایفه: قوم، قبیله
غوغا: همهمه، آشوب و فریاد	دوگانه: نماز دور کعتی، نماز صبح
افق: کرانه آسمان	بگزارد: به جا بیاورد (گزاردن)
برخاست: بلند شد (با فواست به معنی اراده و قصد اشتباه نگیری!)	به جا آوردن، برپا کردن (با گذاردن) به معنی «قرار دادن» (اشتباه نگیری!)
زائر: زیارت کننده، دیدار کننده	دوگانه‌ای بگزارد: نماز صبح به جا بیاورد.
زنجره: نوعی حشره که از خود صدا تولید می کند، سیرسیرک	غفلت: ناآگاهی، بی توجهی
فارغ: آسوده، رها، راحت	به: بهتر است.
کام: آرزو، میل	پوستین: لباس زمستانی که از پوست حیوانات درست می کنند. (در پوستین کسی افتادن، کنایه از عیب جویی و بدگویی کردن از دیگران)
اندرز: پند و نصیحت	خلق: مردم
ایام: جمع یوم، روزها	
طفولیت: کودکی، خردسالی	
متعبد: عبادت کننده، شکرگزار	

واژه‌هایی که ارزش املایی دارند

عنایت الهی - ظلمت - توفیق - غوغا - افق - برخاست - غلتید - ذره - رهسپار - پیغمبر - زائر حرم - زنجره - فارغ - اندرز - ایام طفولیت - متعبد و شب خیز - رحمة الله عليه - مصحف - طایفه - دوگانه‌ای بگزارد - غفلت - پوستین خلق

معنی و مفهوم

ستایش

ای نام تو بهترین سرآغاز
بی نام تو نامه کی کنم باز؟
ای کسی که نام تو بهترین آغاز برای انجام هر کاری است، هرگز بدون نام تو نوشتن کتابم را آغاز نمی کنم. (نامه باز کردن: یعنی آغاز نوشتن کتاب)
مفهوم خداوند سرآغاز همه چیز است.

ای یاد تو مونس روانم
جز نام تو نیست بر زبانم
ای کسی که فکر و یاد تو همیشه با جان و روح من است / به جز نام تو نامی بر زبان نمی آورم. (یعنی سخنانم همیشه با یاد و نام تو است)
مفهوم من همیشه به فکر و یاد خداوند.

ای کارگشای هر چه هستند
نام تو، کلید هر چه بستند
ای کسی که مشکلات و گرفتاری همه موجودات را برطرف می کنی، نام تو مثل کلیدی است که هر در بسته‌ای را باز می کند و هر مشکلی را حل می کند.

مفهوم

خداوند مشکل گشای همه و برطرف کننده همه مشکلات است.
ای هست کن اساس هستی
کوتاه ز درت درازدستی
ای کسی که پایه و اساس هستی و آفرینش را به وجود آورده‌ای، زورگویی و ستمگری در درگاه تو وجود ندارد.

مفهوم

خداوند همه هستی را به وجود آورده و کسی نمی تواند در برابر او قدرت‌نمایی کند.

هم قصه نانموده دانی
هم نامه نانوشته خوانی
هر داستان و نامه‌ای را که نوشته نشده می دانی (تو از همه رازها و پنهانی‌ها آگاهی).
مفهوم هیچ چیزی از خدا پنهان نیست.

هم تو به عنایت الهی
آن جا قدم رسان که خواهی
با لطف و توجه خداوندی‌ات من را به آن جایی برسان که می خواهی.

از ظلمت خود رهایی‌ام ده
با نور خود آشنایی‌ام ده
از تاریکی و گمراهی خودم نجاتم بده و من را با نور هدایت و آگاهی خودت آشنا کن.
نکته «خود» در مصرع اول یعنی «من» و در مصرع دوم یعنی «خدا».

آرایه ادبی: تضاد: ظلمت و نور

الهی، دلی ده که در کار تو جان بازیم.

خدایا، به ما شجاعتی بده که بتوانیم در راه تو حتی از جانمان هم بگذریم.
جانی ده که کار آن جهان سازیم.

روح و جانی به ما ببخش که بتوانیم خود را برای جهان آخرت آماده کنیم.
دانایی ده که از راه نیفتیم، بینایی ده تا در چاه نیفتیم.

به ما دانش و آگاهی بده تا راه درست را گم نکنیم و بینشی به ما بده که اشتباه نکنیم.

آرایه ادبی: تضاد: راه و چاه

دست گیر که دست‌آوریز نداریم.

کمکمان کن که جز تو یار و کمکی نداریم.

توفیق ده تا در دین استوار شویم، نگاه دار تا پریشان نشویم.

به ما کمک کن تا در راه دین استوار و پابرجا بمانیم و مراقب ما باش تا گمراه و آشفته نشویم.

زنگ آفرینش

شب‌نم از روی برگ گل برخاست
گفت می‌خواهم آفتاب شوم
شب‌نم از روی گلبرگ بلند شد و گفت: می‌خواهم با گرمای خورشید بخار شوم؛
به آسمان بروم و با خورشید یکی شوم.

آرایه ادبی: تشخیص: برخاستن شب‌نم

جوجه گنجشک گفت می‌خواهم
فارغ از سنگ بچه‌ها باشم
جوجه گنجشک گفت می‌خواهم از دست سنگ‌هایی که بچه‌ها به طرفم می‌اندازند، آسوده باشم.

تا افق‌های دور کوچ کنم
باز پیغمبر بهار شوم
تا مکان‌ها و سرزمین‌های دور بروم و پیام آمدن بهار را برسانم.

نظامی گنجوی: از شاعران نامدار ایرانی که در گنجه (از شهرهای امروزی جمهوری آذربایجان) به دنیا آمد و برای همین به «گنجوی» معروف شد. نام اصلی او «ابومحمد یوسف» است. شهرت نظامی به سرودن منظومه‌های داستانی است.

آثار او عبارت‌اند از: مخزن الاسرار، خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، هفت‌پیکر و اسکندرنامه

خواجه عبدالله انصاری: به پیر هرات معروف بود و در قرن پنجم زندگی می‌کرد. به عربی و فارسی شعر می‌سرود و تفسیری هم برای قرآن نوشته است که اساس کار رشیدالدین میبدی در تفسیر «کشف الاسرار» قرار گرفت. نثر خواجه عبدالله، آهنگین «مسجع» است. از آثار او ————— مناجات‌نامه و الهی‌نامه **قیصر امین‌پور:** استاد دانشگاه و شاعر معاصر که در گتوند خوزستان به دنیا آمد و در پاییز ۱۳۸۶ وفات یافت. از شاعران موفق پس از انقلاب اسلامی به شمار می‌آید. از آثار او ————— در کوچه آفتاب، تنقّس صبح، مثل چشمه مثل رود، به قول پرستو و آینده‌های ناگهان را می‌توان نام برد.

سعدی شیرازی: از شاعران قرن هفتم که در شیراز به دنیا آمد. برای اتمام تحصیلات به بغداد رفت و پس از آن سفر به سرزمین‌های عربی را پیش گرفت. سعدی پس از ۳۵ سال به شیراز بازگشت. مجموعه آثار او با نام «کلیات سعدی» شناخته می‌شود که بوستان (به شعر)، گلستان (نثر آمیخته به شعر) و دیوان اشعار را دربردارد.

زنگ تفریح را که زنجره زد باز هم در کلاس غوغا شد وقتی سیرسیرک با صدایش زنگ تفریح را اعلام کرد، باز هم کلاس شلوغ و پر از همه‌مه شد.

آرایه ادبی: تشخیص: زدن زنگ به زنجره نسبت داده شده است.

حکایت: نصیحت پدر (اندرز پدر)

یاد دارم که در ایام طفولیت، متعبّد و شب‌خیز بودم. شبی در خدمت پدر، رحمة الله علیه، نشسته بودم و همه شب، دیده برهم نبسته و مضمحل عزیز برکنار گرفته و طایفه‌ای گرد ما خفته.

پدر را گفتم: از اینان، یکی سر بر نمی‌دارد که دوگانه‌ای بگزارد. چنان خواب غفلت برده‌اند که گویی نخفته‌اند که مرده‌اند.

گفت: جان پدر! تو نیز اگر بختی، به از آن که در پوستین خلق، افتی.

به یاد می‌آورم که در روزگار کودکی، شب‌ها برای عبادت خدا بیدار می‌ماندم و شب‌زنده‌داری می‌کردم. شبی کنار پدرم، که خدا او را بیامرزد، نشسته بودم و تمام شب بیدار ماندم و قرآن می‌خواندم، در حالی که گروهی دیگر در نزدیکی ما به خواب رفته بودند. به پدر گفتم: یکی از این‌ها بیدار نمی‌شود تا دو رکعت نماز صبح بخواند. طوری غافل و بی‌خیال خوابیده‌اند که انگار مرده‌اند. پدرم گفت: عزیز پدر، تو هم اگر بخواهی بهتر از این است که به عیب‌جویی و بدگویی از مردم بپردازی.

خودارزیابی

- ۱- چه کسانی در کلاس جنگل سبز، آرزوهای خود را مطرح کردند؟
بچه‌های طبیعت که جزئی از آفرینش هستند (شب‌نم، دانه، غنچه، جوجه گنجشک، جوجه پرستو، جوجه‌های کبوتران و معلم).
- ۲- منظور شب‌نم از جمله «می‌خواهم آفتاب شوم» چیست؟
منظورش این است که می‌خواهم با گرمای خورشید بخار شوم و به آسمان بروم و با خورشید یکی شوم یا مثل آفتاب، درخشان و پرنور شوم.

دانش‌های ادبی و زبانی

جمله

هر جمله، بخشی از نوشته است که معنای کاملی را می‌رساند و وظیفه‌اش آن است که هنگام سخن‌گفتن یا نوشتن، پیام را به شنونده یا خواننده انتقال دهد؛ یعنی وقتی مجموعه‌ای از چند کلمه را خواندیم یا شنیدیم که معنای کاملی را به ذهن ما رساند و دیگر منتظر واژه دیگری برای کامل کردن معنا نبودیم، یک جمله کامل را خوانده یا شنیده‌ایم.

- جمله می‌تواند تنها یک واژه داشته باشد، مثل: «رفتند.» یا «دیدی؟»
- برای شمردن تعداد جمله‌های یک نوشته، معمولاً تعداد فعل‌ها را می‌شمرند.

کلمات هم‌آوا

کلماتی هستند که تلفظ (آوا) آن‌ها کاملاً مانند هم است، اما معنی و شکل املائی آن‌ها با هم فرق دارد.

به معنی این کلمات هم‌آوا توجه کنید:

سفر (مسافرت)، صفر (ماه قمری بعد از ماه محرم)

قریب (نزدیک)، غریب (غریبه، ناآشنا)

خاست (بلند شد)، خواست (طلب کرد)

توجه هنگام نوشتن املا با توجه به معنی این کلمات، باید شکل درست آن‌ها را انتخاب کنید.